

## **Oponentský posudek disertační práce**

**Mgr. Silvie Pýchová**

### **Sebezpoznání a jeho rozvoj prostřednictvím veřejné politiky jako faktor volby středoškolského oboru**

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd

Institut sociologických studií

Katedra veřejné a sociální politiky

Oponent: doc. PhDr. Lenka Krejčová, Ph.D.

Pracoviště: DYS-centrum Praha, z. ú.; ZŠ Poznávání, s. r. o.

#### **Komentář ke struktuře práce**

Předložená disertační práce se týká vysoce aktuálního tématu, které je namísto řešit multidisciplinárně, zasahuje do řady společenskovedních oborů, a proto je plně relevantní i ve sféře veřejné politiky. Mimo to, jak autorka v závěru práce konstatuje, na evropské úrovni již zazněly jednoznačné argumenty pro podporu a rozvoj kariérového poradenství, přesto v našich podmínkách absenuje komplexní systém kariérového poradenství, nemluvě o explicitním začlenění této problematiky do veřejněpolitických dokumentů. Toto jsou další argumenty, proč je žádoucí, aby vznikaly studie podobné této.

Práce je tradičně členěna na teoretickou a empirickou část, přičemž obě jsou svým rozsahem vyvážené. V teoretické části se autorka věnuje pěti klíčovým tématům, jež plně korespondují s hlavní myšlenkou disertační práce. Z textu jednoznačně vyplývají vzájemné souvislosti všech stanovených témat. Jsou uvedeny srozumitelné argumenty, jak kariérové poradenství se sférou veřejných politik souvisí.

Text je plně aktuální, reaguje na současné i nedávné lokální i mezinárodní události, které mohou mít na zkoumanou problematiku bezprostřední dopad. V tomto kontextu jsou také využívány zcela aktuální tuzemské i zahraniční zdroje. V závěru kapitol jsou uvedena přehledná a srozumitelná shrnutí, což také pokládám za přínos pro čtenáře.

Všechny kapitoly teoretické části jsou zevrubně propracované. Ocenila jsme pečlivou analýzu veřejněpolitických dokumentů v ČR, z níž bohužel vyplývají nepříznivé závěry pro oblast kariérového poradenství. Vzhledem ke svému profesnímu zaměření jsem pokládala za pozoruhodnou také kapitolu o teorii advokačních koalic, v níž lze nalézt mnoho psychologických fenoménů ze sféry psychologie osobnosti, kognitivní i sociální psychologie. Tyto styčné plochy různých oborů si určitě zaslouží bližší rozpracování a mohou přinést zajímavé výstupy.

V empirické části autorka nejprve přehledně popisuje metodologii výzkumu. Prováděla sekundární analýzu již sesbíraných dat. Podílela se ovšem na výzkumném designu studie, z níž byla data převzata, takže jejich opětovné využití pokládám za zcela přijatelné. Mimo to použila fenomenografický přístup, který byl unikátní pouze pro její výzkum, nebyl při práci s daty dříve využit. Veškeré použité metody sběru dat i jejich dalšího zpracování jsou z mého pohledu srozumitelně a přehledně popsány. Jejich využití se jeví zcela namístě.

Ve druhé kapitole výzkumné části jsou prezentovány výsledky analýz. Je zřejmé, že zpracování získaných dat vyžadovalo enormní množství času a energie. Výsledky se jeví náležitě uspořádané a pochopitelné a jsou patřičně komentovány, avšak cesta k takovým závěrům musela být bezpochyby velmi náročná. Zjištěné údaje jsou nejprve charakterizovány spíše popisně, v další kapitole empirické části jsou interpretovány v kontextu kariérového poradenství i teorie advokačních koalic. Z tohoto textu plynou i další závěry a doporučení pro rozvoj kariérového poradenství, které jednoznačně vyžadují začlenění odborníků a odborných institucí napříč několika obory, což autorka dokladuje i výčtem orgánů státní správy, které by se do rozvoje systému měly aktivně zapojit.

Práce je uzavřena závěrem a diskusí nad výsledky, včetně návrhů dalších okruhů hodných zkoumání. Všechny zjištěné výsledky rozhodně stojí za pozornost, ač je spíše pokládám za alarmující a pro aktuální vývoj kariérového poradenství za nepříliš příznivé.

### **Připomínky k obsahu**

Celkově pokládám práci za velmi zdařilou, srozumitelně a důkladně zpracovanou. Jejíž přínos pro další rozvoj zkoumané oblasti je nezanedbatelný. V následujícím textu uvádím poznámky, jež mohou být podnětem pro další diskusi v průběhu obhajoby, případně alternativní zpracování prezentace disertační práce v době obhajoby.

V první kapitole si autorka stanovuje poměrně ambiciózní cíle, na které navazují výzkumné otázky. V mém oboru bývá zvykem explicitně v závěru, resp. diskusi komentovat, zda bylo cílů dosaženo a jaké odpovědi na stanovené otázky byly zjištěny. Z textu práce lze toto odvodit spíše mezi řádky. Čtvrtému cíli práce je věnována pozornost spíše okrajově.

Coby čtenář reprezentující jiný obor jsem na konci kapitoly o teorii advokačních koalic postrádala argumenty, proč byla pro účely práce zvolena právě druhá hypotéza. S tím souvisí i konstatování závěru, že se nepodařilo prověřit míru konsenzu ohledně sekundárních aspektů. Z hlediska zkoumaného tématu bych potřebovala přesněji definovat, co je myšleno sekundárními aspekty. Posléze bych ocenila i ucelenější argumentaci, proč se nepodařilo toto prověřit.

Bývám zvyklá, že součástí diskuse je také výčet limitů výzkumu, který jsem předložené práci postrádala.

### **Jazyková a grafická úroveň**

Celá práce je psaná velmi čtivě a srozumitelně. Kromě samotného textu obsahuje i množství tabulek, grafů a schémat, která umožňují další vizualizaci zahrnutých informací.

V některých pasážích se vyskytuje trochu více překlepů, případně nepřesných tvarů slov a zdvojení slov či slovních spojení.

## Otázky k obhajobě

Otázky primárně vyplývají z výše uvedených připomínek:

- Bylo by možné komentovat volbu druhé hypotézy teorie advokačních politik?
- Jaké závěry plynou z využití obou metodologických přístupů pro další analýzy veřejných politik (viz cíl práce č. 4)?

## Závěr

Práci pokládám za významný přínos pro sledovanou oblast. Autorka se problematice dlouhodobě aktivně věnuje a věřím, že získané informace ve spolupráci s kolegy dále vytěží pro rozvoj kariérového poradenství – ať už v kontextu samotného oboru nebo ve sféře veřejných politik.

Je mi velmi blízká problematika kariérového poradenství, avšak působím ve zcela odlišném oboru, než v jakém probíhá obhajoba disertační práce. Některé z výše uvedených komentářů tak nemusí být plně v souladu s očekáváními oboru obhajované práce. Na druhou stranu propojení různých společenskovedních oblastí v souvislosti se sledovaným tématem pokládám za přínosné. Čtení samotné práce bylo i pro mě velmi obohacující.

## Závěry:

1. Studentka **prokázala** tvůrčí schopnosti, předložená disertační práce vyhovuje obsahovým a formálním nárokům kladeným na disertační práci.
2. Práci jednoznačně **doporučuji** k obhajobě.

V Praze 4. září 2022

Lenka Krejčová